

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/220/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

32/2013. (II. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ (továbbiakban: panaszos) 2012. március 22-én előterjesztett panaszát a 2013. február 6-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos panaszát a Testület elektronikus panaszbejelentő formanyomtatványán terjesztette elő 2012. március 22-én, majd azt 2012. április 13-án kelt levelében aláírásával is megerősítette. Abban a rendőrségnek egy 2012. március 17-én, Budapesten, a Hősök terén tartott rendezvénnyel összefüggésben tanúsított magatartását panaszolja az alábbiak szerint.

Beadványában előadja, hogy a fent említett napon egy előre bejelentett rendezvényen vett részt, mint szervező, amelyet a bíróság engedélyezett. A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Sajtóirodája közleményében a rendezvényt mégis jogsértőnek, törvénytelennek nevezte, amely közleményből a panaszos a következőket idézi: „A jogsértő rendezvényt a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozó törvényes demonstráció lehetőségével visszaélve kívánják megtartani.”

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos álláspontja szerint a BRFK ezzel a kijelentéssel figyelmen kívül hagyta a bírósági döntést, egyúttal bűncselekmény elkövetésével vádolta meg előzetesen mind a szervezőt, mind a résztvevőket, továbbá a rendezvény „bejelentésének helyt adó” bíróságot is.

A panaszos idézi a közlemény alábbi megállapításait is: „A rendőrség, amennyiben jogsértő cselekmény elkövetését vagy arra való felhívást észlel, (...) a rendőrségnek fel kell oszlatnia azt a rendezvényt.” A panaszos megítélése szerint az idézett rendőrségi kijelentés gyakorlatilag fenyegetést tartalmaz, abban a rendőrség azzal fenyegeti az érintetteket, hogy erővel fog fellépni a rendezvény ellen. A panaszos szerint a „résztvevők helyszíni folyamatos fenyegetése olyan cselekmények elkövetésére hivatkozva, melyeket a bíróság jogerős végzéseiben jogszerűnek állapított meg (alakzatban állás, formaruha viselése, eskütétel) szintén kimerít számos bűncselekményt.”

Fenyegetéseivel a rendőrség – a panaszos véleménye alapján – arra kényszerítette a megjelenteket, hogy a földön ülve tartsák meg a rendezvényt. A himnuszt sem énekelhették el, mert ha felálltak volna, magatartásukat szabálysértőnek értékelték volna. A jogszerűtlen eljárást beosztásával visszaélve több mint 2000 rendőr valósította meg, akik a helyszínen jelen voltak. A panaszosi álláspont értelmében a fenyegetés megnyilvánult a helyszínen értelmetlenül kivezényelt 2000 rohamrendőr folyamatos, demonstratív jelenlétével, valamint a rendezvény szervezőinek szóban adott utasításokban is.

A panaszos számára a rendőri fellépés felháborító, félelemkeltő volt, és mivel épp a törvények végrehajtására feljogosított testület valósította meg, kifejezetten szégyenletes.

A fentiek alapján a panaszos kéri a Testületet, hogy vizsgálja meg a beadványban leírt eseményekkel összefüggésben gyülekezési jogának és szólásszabadságának sérelmét, továbbá azt, hogy a rendőrség – K.T., illetve a BRFK vezetése – az adott helyzetben visszaélt-e hatalmával.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A panaszos 2012. február 6-án jelentette be a BRFK-n rendezvénytartási szándékát, amelyről az alábbi jegyzőkönyv készült.

A panaszos előadta, hogy 2012. március 17-én 10 óra és 13 óra 30 perc közötti időben Budapesten, a Hősök terén megemlékezést szeretne tartani. A rendezvényen kb. 300 fő résztvevőre lehet számítani.

M. r. hadnagy nyomatékosan felhívta a figyelmet arra, hogy a rendezvény rendjének fenntartásáért a szervező felelős, aki ebbéli kötelezettségének a rendezők útján szerez érvényt. A rendőrség a szervező felkérésére közreműködik a megbomlott rend helyreállításában, illetve a közrend és közbiztonság fenntartása érdekében beavatkozási kötelezettsége is van amellet, hogy a rendezvény nyilvánvalóan nem valósíthat meg bűncselekményt vagy arra való felhívást, továbbá nem járhat mások jogának sérelmével. A békés jelleg elvesztése automatikusan a rendezvény végét jelenti. Utalt a rendezvényen való fegyveres vagy felfegyverkezve történő megjelenés tilalmára. Felhívta a figyelmet, hogy a rendezvény bejelentés szerinti megtartása megalapozhatja a Gytv. 8. § (1) bekezdés szerinti („ha a

közlekedés más útvonalon nem biztosítható”) tiltó okot. Felhívta továbbá a bejelentő figyelmét, hogy a tiltó ok a rendezvény helyszínének vagy időpontjának megváltoztatásával elhárítható.

A rendőrök felkérésére a bejelentő előadta a rendezvény megtartásával kapcsolatos elképzeléseit. Elmondta, hogy a rendezvény előkészületei 10 órakor kezdődnek, annak keretében a Hősök tere díszburkolatos részén, a D. Gy. út mellé egy 2 m x 6 méteres színpadot kívánnak építeni, amely alá a díszburkolat megóvása érdekében takarófóliát helyeznek el. A színpad mögött, az aszfaltozott területen egy gépkocsi fog megállni, amelyből a hangosítás az ismeretlen katona sírja felé lesz tájolva.

A résztvevők 10 óra 30 perctől érkeznek egyénileg a rendezvény helyszínére. Szervezett vonulást sem a rendezvény előtt, sem az alatt, sem pedig utána nem terveznek. A gépjárművel érkezők a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) szabályainak betartásával parkolnak le. A rendezvényre kb. 30-50 fő motorkerékpárral fog érkezni, akik a járművekkal a Hősök tere mellett, a Múcsarnok felőli aszfaltozott területen kívánnak parkolni.

A rendezvény 11 órakor a Himnusz eléneklésével veszi kezdetét. Azt követően a témával kapcsolatos beszédek, felszólalások hangzanak el. 12 órakor a gárdisták esküt tesznek. Egyéb napirendi pontot nem terveznek. A rendezvény a Szózat és a Székely himnusz eléneklésével 13 órakor ér véget, ezt követően legkésőbb 13 óra 30 percig a résztvevők egyénileg elhagyják a helyszínt. A technikai bontás, valamint a helyszín eredeti állapotba való visszahelyezése is legkésőbb 13 óra 30 percig befejeződik.

A rendezvény célja: „megemlékezés az 1848-as szabadságharcról”.

A szervezők védett személyt nem várnak. Szervezetként a Gárdaszövetség tagjai jelezték csatlakozási szándékukat, de bárki csatlakozhat, aki azonosul a rendezvény céljával. A rendezvényen várhatóan kb. 300 fő részvételére számítanak, ehhez kb. 30 fő rendezőt állítanak ki, utóbbiak megkülönböztetéséről karszalaggal vagy kitűzővel gondoskodnak. A létszám emelkedésével a rendezők számát arányosan emelik.

Felelős főszervező: a panaszos, aki mindvégig tartja a kapcsolatot a biztosítás parancsnokával, valamint a rendbiztosokkal.

Díszletként zászlókat kívánnak használni, molinó és transzparens nem lesz. A rendezvényt nemzetinek ítélt internetes oldalakon is meghirdetik. A résztvevők terepszínű, de nem egységes ruhát fognak viselni. Bíróság által feloszlatott társadalmi szervezetre utaló jelképeket mellőznek.

M. r. hadnagy felhívta a figyelmet, hogy a BRFK a törvényes határidőn belül elbírálja a rendezvénytartási szándékot. Döntését a bejelentővel közli először. Felhívta a figyelmet a vonatkozó szabálysértési és büntetőjogi rendelkezésekre, valamint a főszervező egyetemleges kárfelelősségére. Kiemelten felhívta a figyelmet arra, hogy a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) értelmében 2012. január 5. óta szabálysértést követ el, „aki a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó rendezvényen (...) az arcát olyan módon eltakarva jelenik meg vagy tartózkodik, amely alkalmas arra, hogy megghiúsítsa a személyének a hatóság vagy az eljáró hivatalos személy által történő azonosítását”.

Hozzátette, hogy amennyiben a BRFK védett személyek részvételével történő delegációk várható mozgásáról tudomást szerez, úgy arról a szervezőket tájékoztatja annak érdekében, hogy a védett személy mozgása garantált legyen. A védett vezetők és delegációk mozgása, valamint a későbbi rendezvény-bejelentések esetén további egyeztetésre kerülhet sor.

Felhívta továbbá a figyelmet, hogy egy esetleges tudomásul vétel nem lehet akadálya a gyülekezési jog későbbi korlátozásának, mivel azt olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Kiemelten felhívta a figyelmet, hogy egy esetleges tudomásul vétel esetén, ha a gyülekezési jog gyakorlása bűncselekményt vagy annak elkövetésére való felhívást valósít meg, valamint mások jogainak és szabadságának sérelmével jár, a rendőrség rendezvényt feloszlatja. Tájékoztatást adott arról, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 42. §-a alapján, a rendőrség biztosítási feladatai ellátása során a rendezvény helyszínén esetlegesen kép- és hangfelvételt készíthet. Amennyiben továbbá a rendezvényen kép- és hangfelvétel készítéshez szükséges technikai eszközök elhelyezésére kerül sor, arról a rendőrség képviselője a főszervezőt a helyszínen tájékoztatja.

A bejelentő a tájékoztatást tudomásul véve elmondta, hogy a rendezvény során a rendőrséggel minden tekintetben együttműködnek. Amennyiben a rendezvény paramétereiben lényeges változás következik be, azt soron kívül írásban jelzik a BRFK felé.

2) A BRFK egyik főosztályának vezetője 2012. február 7-én írt levelében arról tájékoztatta a Budapest rendőrfőkapitánya rendészeti helyettesét, hogy megvizsgálta panaszos bejelentését a 2012. március 17-én 10 óra és 13 óra 30 perc között megtartani szándékozott rendezvényre vonatkozóan, és az alábbi következtetésre jutott.

A rendezvény megtartása miatt a tömegközlekedési és közúti járműforgalom ellehetetlenítése a közlekedésére rendkívül nagymértékben kedvezőtlen befolyással lenne. A közlekedési járművek elterelése más útvonalra nem lehetséges, különös tekintettel arra, hogy a Városliget védett övezet. Tekintettel arra, hogy a közlekedés más útvonalon nem biztosítható a demonstráció megtartásához közlekedésrendészeti szempontból a főosztályvezető nem járult hozzá.

3) A BRFK egyik osztályának vezetője panaszos bejelentését 2012. február 7-én írt átirata szerint közbiztonsági szempontból szintén megvizsgálta, és javasolta annak tudomásul vételét.

4) Budapest rendőrfőkapitánya 2012. február 8-án 10 óra 20 perckor hozott határozatában a fenti rendezvény megtartását a Gytv. 8. §-ának (1) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján megtiltotta.

A határozat indokolása szerint a rendezvénnyel összefüggésben a tömegközlekedési és közúti járműforgalom ellehetetlenítése a térség közlekedésére rendkívül nagymértékben kedvezőtlen befolyással lenne. A közlekedési járművek elterelése más útvonalra nem lehetséges, különös tekintettel arra, hogy a Városliget védett övezet. Tekintettel tehát arra, hogy a közlekedés más útvonalon nem biztosítható, a főkapitány a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

5) A panaszos által a BRFK közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított nemperes eljárásban a Fővárosi Törvényszék 2012. február 15-én hozott végzésében a főkapitány határozatát hatályon kívül helyezte.

A határozat indokolásából a Testület az alábbi megállapítások említését tartja szükségesnek.

„A rendőrségnek a demonstráción jelen esetben csak az lesz a feladata, hogy a közlekedés rendjét biztosítsa és a demonstrálóknak a Hősök terére bejelentett, esetlegesen a bejelentéstől eltérő magatartását megakadályozza, amely ha nem vezet eredményre, akkor az a Gytv. 14. § (1) bekezdésében foglaltak alapján – visszautalva a 2. § (3) bekezdésében foglaltakra, mivel az mások jogainak és szabadságának sérelmével járhat – oszlatási indokul szolgálhat. Az ugyanis már mások jogának és szabadságának sérelmét jelenti, hogy ha egy bejelentett és engedélyezett demonstráció kereteit túllépve olyan közterületre terjed ki a tömeg, amely jelen esetben a tervezetthez képest forgalomkorlátozást igényel, ugyanis ez már kihat a demonstráción részt nem vevők szabad mozgáshoz való jogára.

A bíróság rámutat, hogy bármilyen közterületen tartandó rendezvény a rendezvényen részt nem vevők mozgását szükségszerűen korlátozza, hiszen a rendezvény által elfoglalt közterületet nem tudják használni. A bíróság kiemeli, hogy az egyes rendezvények megtartása során két alapjog, a gyülekezési-véleménynyilvánítási jog és a mozgás szabadsága ütközik. Valamely rendezvény, vagyis a gyülekezési-véleménynyilvánítási jog gyakorlásának megtiltása azonban csak akkor lehet jogszerű, amennyiben a rendezvény ellehetleníti a nem demonstráló személyek közterületen való mozgását, közlekedését. Jelen esetben azonban ez, – ha a demonstráció a bejelentés szerint fog lezajlani – teljesen egyértelműen nem fog megtörténni a Hősök tere területéhez képest arányában kevésnek mondható 300 fő miatt.

[...] A bíróság e körben rögzíti, hogy a kérelmezői bejelentés nem tartalmazott olyan részleteket, ami a közrend, közbiztonság megszegését tenné megállapíthatóvá. Amennyiben a bejelentéstől eltérően a helyszínen ilyen esemény megvalósulna, akkor az megalapozhatja a rendőri intézkedéseket és az esetleges oszlatás elrendelését is.

Mindezek alapján a bíróság a kérelmező panaszossal egyezően úgy ítélte meg, hogy a kérelmezett határozatának indokolása nem támasztja alá, hogy a rendezvény helyszínén és időpontjában a közlekedés más útvonalon ne lenne biztosítható, ebből következően a rendezvénynek a Gytv. 8. § (1) bekezdésében foglalt tiltása nem volt alapos. Ezért a bíróság a kérelmezői kérelemnek helyt adva, a Gytv. 9. § (2) bekezdése alapján a határozatot hatályon kívül helyezte.”

6) A BRFK Kommunikációs Osztályának vezetője arról nyújtott tájékoztatást, hogy a www.police.hu internetes oldalon a 2012. március 17-ei demonstrációval összefüggésben a rendőrség az alábbi közleményeket tette közzé.

2012. március 16-án 10 órakor:

„Közlemény (BRFK)

Egy magánszemély bejelentése alapján 2012. március 17-én 10 órától a Budapest XIV., Hősök terén gárdaavatásra kerül sor. A jogsértő rendezvényt a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozó törvényes demonstráció lehetőségével visszaélve kívánják megtartani.

A rendezvény rendőri biztosítása során a rendőrség különös figyelmet fordít a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény és az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet előírásainak betartására és betartatására. Így különösen a gyülekezési joggal visszaélés; a rendzavarás; a felosztatott egyesület tevékenységében való részvétel vagy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértésének elkövetése esetén valamennyi rendelkezésére álló törvényes eszközt felhasznál a közrend, a közbiztonság helyreállítása érdekében.

A rendőrség, amennyiben jogsértő cselekmény elkövetését vagy arra való felhívást észlel, mások jogainak és szabadságának sérelmét tapasztalja, illetve a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg, úgy a rendezvényt felosztatja. A törvényi szabályozás nem biztosít mérlegelési lehetőséget, egyértelműen fogalmaz: a rendőrségnek fel kell osztatnia azt a rendezvényt, amelyen az előzőekben felsoroltak valamelyike történik.”

(forrás: http://www.police.hu/fiissIBRF_20120316j2.html)

2012. március 17-én 12 óra 10 perckor:

„Közlemény (BRFK)

A Budapesti Rendőr-főkapitányság információi szerint a Budapest XIV., Hősök terén jelenleg folyamatban lévő rendezvényen szándékos törvénytörés készül, annak ellenére, hogy a rendőrség két alkalommal is tájékoztatta a rendezvény főszervezőjét arról, hogy minden jogsértés esetén valamennyi rendelkezésére álló törvényes eszközt felhasznál a közrend és a közbiztonság helyreállítása érdekében.

BRFK KOMMUNIKÁCIÓS OSZTÁLY”

(forrás: http://www.police.hu/jbrfc/aktualisfbrf-20120317_n6.html)

2012. március 17. 13 óra 5 perckor:

„Közlemény (BRFK)

A Budapest XIV., Hősök terén 2012. március 17-én 10 órától tartott rendezvény, amelyen a Magyar Nemzeti Gárda tagjai vettek részt, annak bejelentője és szervezője, egy magánszemély közlése szerint 12 óra 34 perckor véget ért. A rendezvényen – az előzetesen meghirdetett programmal ellentétben – alakzatba sorakozás és eskütétel a határozott rendőri fellépésnek köszönhetően nem történt.

BRFK KOMMUNIKÁCIÓS OSZTÁLY”

(forrás: http://www.police.hu/brfk/aktualis/brf-20120317_n7.html)

7) Utal továbbá a Testület az ORFK Szóvivői Iroda 2012. március 16-án 7 órakor, ugyancsak a www.police.hu internetes portálon kiadott közleményére, amely a következő tartalommal volt olvasható:

„Fokozott ellenőrzés (ORFK)

Dr. Hatala József r. altábornagy, országos rendőrfőkapitány – tekintettel a közelgő húsvéti ünnepre, a megnövekvő közúti és határforgalomra, valamint az illegális migráció elleni küzdelemre – 2012. március 9-én 0 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2012. április 15-én 24 óráig az ország egész területére fokozott ellenőrzést rendelt el. Az ellenőrzés célja a

jogsértő tevékenységek megelőzése, visszaszorítása, felderítése, az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása.”

8) Az iratokkal összefüggésben a Testület megjegyzi továbbá, hogy a BRFK tájékoztatása szerint a rendőrség a rendezvény biztosítását a számon jóváhagyott biztosítási terv szerint hajtotta végre, amit Budapest rendőrfőkapitánya 2022. 03. 15-ig „Korlátozott terjesztésű!” irattá minősített. A rendőri biztosításról a BRFK Törzs által készített összefoglaló jelentést, valamint a rádióforgalmazásról készített eseménynaplót Budapest rendőrfőkapitányának rendészeti helyettese minősítette „Korlátozott terjesztésű!” irattá.

„Az iratok, valamint az abból levonható következtetések, illetve azokban szereplő adatok érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult számára hozzáférhetetlenné tétele megzavarja a rendőrség, mint állami vagy a közfeladatot ellátó szerv működési rendjét, feladat- és hatáskörének gyakorlását, és ezáltal közvetve Magyarország törvényben meghatározott érdekeit hátrányosan érinti.”

A Testület ezért a biztosítási tervben és a rendőri biztosításról készített összefoglaló jelentésben rögzített minősített adatokat az Rtv. 93/A. §-ának (3) bekezdése értelmében a panasz eljárás során megismerhette, a panaszosi kifogások vizsgálatakor azokat figyelembe vehette, ám ismertetésüket kénytelen mellőzni.

9) Budapest rendőrfőkapitányának rendészeti helyettese 2012. április 19-én kelt levelében a Testület megkeresésére az alábbiakról nyújtott tájékoztatást.

Panaszos a Budapesti Rendőr-főkapitányságon 2012. február 6-án 10 óra 50 perckor szóban jelentette be egy 2012. március 17-i rendezvény megtartására vonatkozó szándékát, a bejelentésről jegyzőkönyv készült, amely fentebb már ismertetésre került. Budapest rendőrfőkapitánya határozatában a rendezvénynek a bejelentésben megjelölt helyszínen és időpontban történő megtartását a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 8. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján 2012. február 8-án 10 óra 20 perckor megtiltotta, tekintettel arra, hogy a közlekedés más útvonalon nem volt biztosítható. A határozatot a panaszos 2012. február 9-én 7 óra 50 perckor átvette.

A Fővárosi Törvényszék panaszosnak a Budapest rendőrfőkapitánya kérelmezett ellen közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított nemperes eljárásban hozott végzésében a rendőrfőkapitány 2012. február 8-án kelt határozatát hatályon kívül helyezte.

A rendezvényt utóbb panaszos bejelentése alapján tartották meg 2012. március 17-én Budapesten, a Hősök terén. A Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény célja a főszervező megfogalmazásában a következő volt: „megemlékezés az 1848-as szabadságharcról”.

Az országos rendőrfőkapitány 2012. március 9-én 0 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2012. április 15-én 24 óráig fokozott ellenőrzést rendelt el Magyarország teljes közigazgatási területére.

2012. március 16-án a Facebook közösségi portálon a Társadalmi Emlékezet, Elfogadás és Aktivitás elnevezésű csoport rendezvényt hirdetett „Élőlánc a március 17-i Gárda-avató ellen” címmel Budapesten a Hősök terére 10 óra 30 perctől 13 óráig. A flashmob célja „a Gárda

jogerős bírósági betiltása ellenére engedélyezett Gárda-avatás elleni spontán, állampolgári véleménynyilvánítás az eseményen való részvétel jogán.”

A fentiek alapján a BRFK a Készenléti Rendőrség állományával együttműködve fokozott rendőri jelenléttel készült a biztosítási feladatokra. Több esetben egyeztetett a rendőrség az ügyészséggel is. Felkészültek az esetleges tömeges előállításokra, ellenőrzésük alá vonták továbbá a fővárosba bevezető útvonalakat, valamint a rendezvény közvetlen környezetét.

A levél tájékoztatása szerint a rendezvény helyszínén személyes szabadságot korlátozó intézkedésre nem került sor. A rendőri biztosítás során közlekedési szabálysértés miatt egy főt vont intézkedés alá a biztosításba beosztott állomány. Az intézkedés alá vont személy a jogszerű rendőri intézkedésnek ellenszegült, ezért előállítására került sor. A rendőri igazoltatásokra a nap folyamán fokozott ellenőrzés keretében került sor, valamint állampolgári felkérésnek eleget téve, kölcsönös igazoltatás keretén belül. A kitöltött igazoltató lapokat a rendőrök a BRFK Bűnügyi Szervek Értékelő Osztályának adták át, azokról ők rendelkeznek információval.

A rendezvény helyszínéről senkit nem állítottak elő, őrizetbe vétel sem történt, és nem került sor egyéb kényszerintézkedés alkalmazására sem. A rendőri biztosítás során szabálysértési feljelentéssel éltek ugyanakkor a rendőrök dr. D. P. ellen gyülekezési jog megsértése szabálysértés miatt, mivel az általa szervezett (ellen)demonstrációt nem jelentette be a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően.

A rendőri biztosítás során a helyszínparancsnok és a rendbiztosok folyamatosan tartották a kapcsolatot a rendezvény főszervezőjével, és tájékoztatták, hogy amennyiben a rendezvény során szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésére kerül sor, a rendőrség megteszi a szükséges intézkedéseket. A tájékoztatás tartalmát a főszervező a rendezvény során hangosbeszélőn ismertette a résztvevőkkel.

10) Budapest rendőrfőkapitányának rendészeti helyettese 2012. április 13-án kelt levelében a fent írtakon túl, a rendezvényvel szembeni tiltakozással kapcsolatban az alábbi releváns információkat rögzítette.

A rendészeti helyettes utal a 75/2008. (V. 29.) AB határozat megállapításaira, amelyek szerint: „a bejelentési kötelezettség a közterületen tartandó, szervezett rendezvényekre vonatkozik, és önmagában a késedelmes bejelentésre hivatkozva nem lehet megtiltani azokat a békés rendezvényeket, amelyek a gyülekezésre okot adó esemény miatt nem jelenthetők be három nappal a tervezett rendezvény időpontja előtt.” Továbbá „az Alkotmánybíróság áttekintette, hogy a fent kifejtett alkotmányossági követelmények alkalmazása esetén hogyan ítélt meg a Gytv. gyűlések feloszlásáról rendelkező 14. § (1) bekezdése. Megállapította, hogy e törvényhely alapján nincs lehetőség a spontán gyűlések feloszlására pusztán a bejelentés hiánya miatt, tekintettel arra, hogy a bejelentési kötelezettség csak a szervezett rendezvényekre vonatkozik. Azonban önmagában a késedelmes bejelentés a szervezett rendezvények esetében sem adhat alapot a feloszlásra.”

A fentiek figyelembevételével az „ellenrendezvény” feloszlására nem volt mód, azonban a főszervezővel szemben gyülekezési jog megsértése szabálysértés miatt a BRFK feljelentéssel élt.

A levél idézi a Gytv. 1. §-ának és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 21. cikkének rendelkezéseit a békés gyülekezéshez való jog gyakorlásáról.

Rögzíti végül, hogy fontos, hogy a gyülekezési jog korlátozása – hasonlóan a többi alapvető jog korlátozásához – csak akkor megengedhető, ha az nem az alapjog érinthetetlen lényegére vonatkozik, elkerülhetetlen, azaz kényszerítő okból kerül rá sor, és ha a korlátozás az elérni kívánt célhoz képest nem aránytalan.

III.

A Testület tájékoztató levelére reagálva, a panaszos panaszának kiegészítésében utal rá, hogy az adott napon – másokkal egyetemben – azért ment a Hősök terére, hogy megemlékezzen az 1848-49-es szabadságharc hőseiről, amelyet végezetül egyáltalán nem a tervezett formában került lebonyolításra, tekintettel arra, hogy K. T. alezredes a rendezvény kezdete előtt akként foglalt állást, hogy az egyforma ruházat, alakzatban állás és eskütétel kimeríti a garázdaság szabálysértésének tényállását. A panaszos szerint „a rendőrség fellépése 2012. 03. 07-én ismét nem felelt meg azoknak a normáknak, amelyet ennek a testületnek képviselnie kellene. Fellépésük miatt minden résztvevőnek sérült az alkotmányos alapjoga, amelyet gyülekezési jognak hívnak, hiszen a törvényesen bejelentett és engedélyezett rendezvényünket nem tarthattuk meg abban a formában, amely egy 1848-as megemlékezést megilletett volna”, emellett nagyon aggasztónak találta a panaszos, hogy a „rendőrség, mint önkéntes jogalkotó lépett fel, felülbírálván a bíróság végzéseit”. Végezetül megjegyzi a panaszos, hogy súlyosan felháborítja, hogy a rendőrség siralmas anyagi helyzetének ellenére, indokolatlanul és feleslegesen jelent meg ezen a rendezvényen, amely megjelenés célja véleménye szerint a békés megemlékezésen résztvevők megfélemlítése és az erődemonstráció volt, ahelyett, hogy pl. Borsod vagy Szabolcs megye közbiztonságának javítására fordították volna ezt az összeget.

Leveléhez mellékelte egy DVD lemezt, amelyen a 2012. 03. 17-én megtartott rendezvény kezdete előtti, rendőrség és panaszos közt folytatott egyeztetés és megbeszélés részletei láthatóak. Ezzel kapcsolatban az alábbiakat adta elő a panaszos.

Még a rendbiztosok helyszínre érkezése előtt a rendőrségi biztosítás parancsnoka, K. T. alezredes a rendbiztosok útján telefonon jelezte, hogy a rendezvény megkezdése előtt egyeztetni kíván a panasossal. Ez meg is történt a műjégpálya előtti területen, 2012. március 17-én 10 óra 15 perc és 10 óra 30 perc között. A felvételen az alábbi események láthatóak:

0 perc 10 másodpercnél kölcsönös köszönés után K. T. felhívja a panaszos figyelmét, hogy nem járul hozzá képmása felvételéhez és megjelentetéséhez. Panaszos ezt tudomásul veszi és jelzi, hogy azért veszi fel beszélgetésüket, hogy ha a későbbiekben a bíróságon valamiért szükség lenne a felvételre. K. T. kihangsúlyozza, hogy nem járul hozzá, és ellenkező esetben polgári pert indít. Panaszos ezt tudomásul veszi.

0 perc 40 másodpercnél K. T. tolmácsolja a BRFK Hivatalának Jogi alcsoportjának a szóban forgó rendezvényvel kapcsolatos álláspontját: amennyiben egyenruhában és katonai alakzatban sorakoznak, a garázdaság szabálysértését követik el, ezért felkéri panaszoszt és a jelenlévőket, hogy ennek tovább folytatásától tartózkodjanak, mert amennyiben ez megtörténik, rendőri intézkedés kezdeményezésére kerül majd sor.

1 perc 10 másodpernél panaszos elmondja, hogy számos bírói ítélet született, másodfokon is arról, amit „itt Önök tavaly műveltek” ugyanilyen indokkal, és megállapította a bíróság, hogy az alakzat nem jogsértő (közben K. T. rázza a fejét, hogy nem ezt állapította meg a bíróság, amire a panaszos határozottan azt feleli, hogy de-de-de igen). K. T. válaszában elmondja, hogy nem ezt állapította meg a bíróság, valamint elmondja, hogy a mostani egyenruhában és alakzatban állásuk az olyan kirívóan közösségellenes magatartás, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen. Panaszos elmondja, hogy szerinte a rendőrök egyenruhában való megjelenése olyan kirívóan közösségellenes, ami félelmet kelt másokban (a mondat vége nem érthető).

K. T. visszakérdez, hogy panaszos megértette-e az elmondottakat és elismétli a szabálysértés tényállását. Panaszos közli, hogy nem követnek el szabálysértést és egy harmadik fél felvetésére megkérdezi, hogy jelölje meg, melyik jogszabály az, ami tiltja az alakzatot. Válaszában K. T. elmondja, hogy a garázdaság szabálysértési tényállása.

1 perc 58 másodpernél panaszos megkérdezi, hogy mit mond ki az a tényállás. (Közben a panaszos társai közbeszólnak, kérdezik hogy van-e jelen olyan jogász, aki ért ehhez. K. T. megkéri őket, hogy a közbeszólásoktól tartózkodjanak és kiemeli, hogy ő a panaszossal beszélget. Elismétli a szabálysértési alakzatot és elmondja, hogy a tervezett alakzatban állás olyan jogszabálysértés, amit meg kell szüntetniük: ezt akár megszüntethetik a panaszosok, az ő kérésének eleget téve, és akkor panaszos, mint főszervező, eleget tett a kötelezettségeinek; vagy ha nem, akkor kénytelen lesznek minden szabálysértő személlyel szemben intézkedést kezdeményezni.

2 perc 42 másodpercnél visszakérdez a panaszos, hogy mi lesz a következő, ha ezt megteszik. K. T. elmondja, hogy amennyiben nem alakzatban állnak, akkor nincs vele probléma. Panaszos ezután megkérdezi, hogy K. T. mit nevez alakzatnak? K. T. elmondja, hogy ezt a katonai alakzatot, ahogy önök itt állnak. Ezután panaszos és társai tudni szeretnék, hogy mi számít egyenruhának. K. T. elmondja, hogy az az öltözék, amit panaszosok viselnek, az egyenruha. Ismét elmondja a szabálysértésre vonatkozó tájékoztatást, közben panaszos és társai elmondják, hogy ez nem egyenruha, mert bármelyik vadászboltban kapható. K. T. elismétli, hogy ebben az öltözetben való alakzatban állás megvalósítja a garázdaság szabálysértését. A panaszos és társai időt kérnek, és elvonulnak konzultálni. (Az „Ez hülyeség!” mondat elhangzása után a felvétel készítője jelenlévő rendőröket pásztázza a kamerával, beszélgetés nem hallható.)

A beszélgetés 5 perc 16 másodpernél indul újra azzal, hogy K. T. közli, hogy ha az ügy bíróságra kerül, ő ott is elmondja ugyanezt, amit az imént mondott. (Többen kérdeznek, így egyik kérdés sem érthető.) K. T. elmondja, hogy amennyiben itt ebben az egyenruhában avatni akarnak, esküt akarnak tenni és sorakozni akarnak, az szabálysértés. Panaszos és a vele lévő hölgy visszakérdez, hogy „Jaa,, hogy már esküt tenni sem lehet? Eddig ez miért nem volt probléma?” K. T. azt mondja, hogy még nem hall esküszöveget, de amint látja, készülődnek. Panaszos „az is szabálysértő lesz?” kérdésére K. T. igennel felel.

Panaszos elmondja, hogy gyakorlatilag ott tartanak, hogy „már se formaruha, se eskü és se alakzat”, majd megkérdezi, hogy van-e K. T. birtokában a bírósági végzésből egy példány? K. T. azt válaszolja, hogy nem tudnak a tér közepére „leülni jogászkodni”, majd elmondja, hogy a tervezett napirendi pontok garázdaság szabálysértését valósítják meg, ami miatt a rendőröknek el kell járniuk velük szemben, hogy ha ebben a formában zajlik le. A panaszos a vele lévő hölgy javaslatára megkérdezi K. T.-t, hogy tehát a rendőrség felülbírálja a bíróság döntését? K. T. egyértelműen kijelenti, hogy nem bírálják felül, panaszos kitar emellett, hogy

márpedig erről van szó, mert a bíróság ezt nem írta le neki. K. T. kifejti, hogy ne kezdjenek bele jogegységi határozatok elemzésébe. Panaszos megállapítja, hogy „magyarán szólva teljesen mindegy mi történik, a rendezvény szét lesz verve.” K. T. azt mondja, hogy ő nem ezt mondta, ezt a panaszos állítja, itt senki nem mondott ilyet, nem erről van szó. Panaszos szerint akárhol állnak az emberek, ebben a ruhában és esküt tesznek, a rendőrök be fognak avatkozni. K. T. rákérdez, hogy „hogyan érti, hogy bárhol állnak? Hiszen ide van bejelentve a rendezvény, máshova nem tudnak állni.” A panaszos kérdésére elmondja, hogy ha nem állnak katonai alakzatba, de esküt tesznek, az is szabálysértés. Panaszos egyik társa megkérdezi, hogy abban mi a garázdaság? K. T. belefog, hogy sokadszorra elismételje a szabálysértés tényállását, azonban a férfi közbe vág, hogy „De hát Ön is, mint rendőr, tett esküt, nem? Akkor?”

K. T. elmondja, hogy az nem ugyanaz, de a jelenlévők szerint ugyanolyan eskütétel. Egy harmadik férfi közbeszól, „mi fogadalmat teszünk, jó?”, erre K. T. a panaszossal lévőknek elmondja, hogy ő a főszervezővel, azaz a panaszossal szeretne beszélni, nem velük, ők egyeztessenek külön vele, de ő is a főszervezővel akar beszélni. Sutyorgás és csend következik, majd K. T. felkéri a panaszost, hogy tájékoztassa őt, hogy hogyan döntött, eleget tesznek-e a kérésének. Panaszos rábólint, hogy rendben, de van még idejük 11 óráig, K. T. elmondja, hogy igen, csak szeretné tudni, mert ahhoz mérten kell megtennie az esetleges intézkedéseket és kihangsúlyozza, hogy a lehető legkisebb érdeksérelemmel szeretnének eljárni. Panaszos és vele lévő férfi elmondja, hogy már megtették a rendőrök az intézkedéseket, erre K. T. elmondja, hogy nem, még senkivel szemben sem történt rendőri intézkedés. Erre elismeri panaszos, hogy „jó, nem erre érti, csak arra, hogy ilyen szép számban megjelentek”. Megállapodnak, hogy 11 óráig tájékoztatják K. T.-t, de a jelenlévő nő azt mondja, hogy még utána is eldönthetik. K. T. kihangsúlyozza megint, hogy ha ilyen formában kezdik el a rendezvényt (egyenruha, alakzat, eskü), az szabálysértés és akkor intézkedniük kell, végezetül elmondja, hogy bármilyen kérés, kérdés, probléma esetén forduljanak hozzá és akárhogyan döntenek, tájékoztassák őt.

Erre panaszos elmondja, hogy ő (K. T.) egyértelműen azt szeretné, hogy ők menjenek haza, erre elmondja K. T., hogy félreérti őt és kár személyeskednie, panaszos közben elmondja, hogy ő nem személyeskedik, mert megérti hogy K. T. „ezt a parancsot kapta, hogy ők menjenek haza”. K. T. megkérdezi, hogy megértette-e az elmondottakat, erre panaszos azt válaszolja, hogy megérti, illetve próbálja felfogni, mert nem nagyon érti. K. T. elmondja, hogy nem azt kérdezi, hogy tudomásul veszi-e mert arról megállapodtak, hogy eldöntik, hanem hogy megértette-e. A panaszos elmondja, hogy ő ebből az egészből azt látja, hogy itt mindenképpen valamiféle rendőri intézkedésre kerül majd sor, K. T. közben cáfolja ezt, elmondja, hogy ez nem igaz, éppen ezért beszélnek most, hogy ezt elkerüljék, és amennyiben jogszabálykövető módon zajlik le a rendezvény, semmiféle intézkedés nem lesz, ezt ő garantálja.

Erre panaszos elmondja, hogy szerinte a rendőrök nem követik a jogszabályt, erre K. T. elmondja, hogy pont hogy követik a jogszabályokat, és ők mindent megtesznek azért, hogy a rendezvényük békében végrehajtásra kerüljön. Közben a panaszossal jelenlévő férfi ironikus hangon közbevág „hogyan ezt látjuk”. K. T. elmondja, hogy a jogszabályokat nem ők hozzák, ők csupán jogalkalmazók.

Erre panaszos elmondja, hogy a rendőrök nem vették tudomásul a bíróság határozatát, neki nem ezt írták le. Erre K. T. elmondja, hogy a panaszos vegye nyugodtan igénybe a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket, ő semmit nem fog letagadni az itt elhangzottakból. Panaszos elmondja, hogy nem is tudná, utalva a készülő videóra, K. T. elmondja, hogy nem is akarja és amennyiben lesz az ügynek valamilyen jogorvoslati formája, ugyanezt el fogja mondani. A panaszossal jelenlévő férfi elmondja, hogy biztosan lesz.

Ekkor az elkövetkező két vagy három mondat nem érthető az érkező autók zajától, de továbbra is nyugodt mederben folyik tovább a beszélgetés, K. T. megköszöni a tájékoztatást

és elköszön, távozik. Egy újabb (ismeretlen) férfihang utána szól, hogy a bíróságnak az a határozata, hogy lehet alakzatban állni és lehet avatni. Itt megszakad a felvétel.

A folytatásban – 10 perc 1 másodperctől – a jelenlévő rendőrök láthatóak, a korábbi helyszínhez képest máshol, az Andrássy út és Dózsa György találkozásánál, a Hősök terén, láthatóan azzal a szándékkal, hogy a jelenlévő rendőri jelenléte rögzítsék, pásztázva a kamerával.

11 perc 50 másodpercnél a felvétel megszakad, a kezdődő képsorokon a Hősök tere másik fele látható. 12 perc 7 másodperckor a rendőrség oldaláról jelenlévő kolléga tájékoztatója hallható (azonban csak töredékesen, nem a legelejétől; feltehetően arról folytatott a beszélgetés, hogy mi nem minősülne szabálysértésnek), amiben azt mondja, hogy önmagában a földön üléses alakzat nem, de ha felállnak, az már igen; ezért érdemes lenne megbontani az alakzatot térben és időben, úgy hogy az ülés se történjen alakzatban, mert ha felállnak és visszarendeződnek, az alakzatba történő visszarendeződést jelent és akkor a rendőrök kénytelenek intézkedni. Panaszos visszakérdez, hogy „így akkor jó lesz?“, mutatva valamilyen irányba, ami nem látható a felvételen. A rendőrség női tagja elmondja, hogy nem, szét kéne őket húzni, erre a jelenlévők közül páran nemtetszésüknek adnak hangot. A hölgy türelmesen elkezd mondani a panaszosnak, hogy ez egy kérés volt, de valaki közbe vág és megkérdezi, hogy miért kell mindenkit folyton megszegyenyíteni?

A hölgy elmondja, hogy ő egy kérést tolmácsolt, meglehetősen emberi és normális módon, erre panaszosakkal együttlévők elmondják, hogy ők is és hogy ez jogszabálysértő. „Jogszabálysértő, amit K. T. elvtárs úr művel, mert az nem jogszabálysértő, ha alakzatban ülnek, mert nincs ilyen katonai alakzat.” A rendőrök elismélik, hogy ők egy kérést fogalmaztak meg, amit fontoljanak meg.

A felvétel megszakad, 13 perc 13 másodpercnél újra a hölgy kollegina elmondja, hogy három bejelentés is érkezett a BRFK panaszirodára, melyek szerint „nácik masíroznak a Hősök terén, valamint úgy ítélik meg az állampolgárok, hogy bennük ez a magatartás – hogy gárdaegyenruhában, emberek csoportos alakzatban összegyűlnek, kimeríti a riadalomkeltést”. Továbbá tájékoztatja a panaszosékat, hogy megjelentek a helyszínen olyan szimpatizánsok, akik nem értenek egyet a panaszos rendezvényével, ők a Szépművészeti Múzeum előtt sorakoztak fel, hogy kifejezésre juttassák, hogy a Gárda Hősök terén való egyenruhában és alakzatban történő demonstrálásával nem értenek egyet, ezért kéri őket, hogy legyenek figyelemmel arra a rendezvény lebonyolítása során, hogy más állampolgárokban ez a magatartásuk riadalmat kelt, ezzel egyúttal megvalósul a garázdaság szabálysértése.

A panaszos válaszában közli, hogy érti az elhangzottakat, de azt már nem, hogy mit várnak tőlük, hogy „vetkőzzenek meztelenre és feküdjenek a földre, mert az már talán nem meríti ki a szabálysértési tényállást”, szerinte az meríti ki a tényállást és az kelt riadalmat, hogy ennyi rendőr megjelent úgy, hogy igazából még el sem kezdték ténylegesen a rendezvényt. Elmondja, hogy azzal sem ért egyet, hogy itt egy bejelentett rendezvényen vennének részt, de a másik oldalon már ellentüntetők érkeztek és miért nem távolítja őket el a rendőrség, ha bennük (az ellentüntetőkben) a panaszosék jelenléte riadalmat kelt. Úgy folytatja, hogy az ő rendezvényén nem kötelező részt venni, az vesz részt rajta, aki ezzel a dologgal szimpatizál.

Tekintettel arra, hogy ők bejelentették a rendezvényüket és arra, hogy több bírósági határozatuk van arról, hogy a Magyar Nemzeti Gárda nem betiltott társadalmi szervezet, valamint hogy a rajtuk lévő ruha nem egyenruha és nem is egyforma, az üléses alakzatot pedig egyáltalán nem érti, hogy miért kéne megszüntetni, mert az nem is alakzat, tehát leszögezi, hogy az biztos, hogy hazamenni nem fognak. Lebonyolítják a rendezvényt, de akkor változtatnak rajta, ugyanakkor ő biztos benne, hogy a rendőrség mindenképp közbe fog

avatkozni, hiszen a magas létszámuknak nem lehet más oka. Elköszönnek a rendőrség munkatársai és távoznak.

Az utolsó felvételen a rendőrségtől a férfi kolléga odamegy, megkérdezi, hogy mi a végső döntés a rendezvény megtartását illetően. Panaszos elmondja, hogy az ő álláspontja szerint azzal, hogy itt ülnek, nem követik el a garázdaságot, ezért azt így tartják meg.

IV.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok ismeretében megvizsgálta, hogy a rendőrség kifogásolt közleménye, illetőleg a rendezvény biztosításában résztvevő rendőri erő létszáma a panaszos oldalán okozott-e alapjogsérelmet, valamint azt, hogy a helyszínen, a rendezvény kezdete előtt adott rendőrségi tájékoztatás

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye VIII. cikkében foglalt békés gyülekezéshez és a XXIV. cikkben rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a panaszos azon kifogását értékelte, amely szerint a rendőrség által a rendezvényt megelőzően kiadott közlemény alapjogsértés előidézésére volt alkalmas.

Ezzel összefüggésben a panaszos beadványában előadja, hogy 2012. március 17-én egy előre bejelentett rendezvényen vett részt, amelynek megtartását a bíróság engedélyezte. A BRFK Sajtóirodája közleményében a rendezvényt mégis jogsértőnek, törvénytelennek nevezte. A közleményből a panaszos a következőket idézi: „A jogsértő rendezvényt a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozó törvényes demonstráció lehetőségével visszaélve kívánják megtartani.” A panaszos álláspontja szerint a BRFK ezzel a kijelentéssel figyelmen kívül hagyta a bírósági döntést, egyúttal bűncselekmény elkövetésével vádolta meg előzetesen mind a szervezőt, mind a résztvevőket, továbbá a rendezvény bejelentésének helyt adó bíróságot is. A panaszos idézi a közlemény alábbi megállapításait is: „A rendőrség, amennyiben jogsértő cselekmény elkövetését vagy arra való felhívást észlel, (...) a rendőrségnek fel kell oszlatnia azt a rendezvényt.” A panaszos megítélése szerint az idézett rendőrségi kijelentés gyakorlatilag fenyegetést tartalmaz, abban a rendőrség azzal fenyegeti az érintetteket, hogy erővel fog fellépni a rendezvény ellen. Megítélése szerint fenyegetéseivel a rendőrség arra kényszerítette a megjelenteket, hogy a földön ülve tartsák meg a rendezvényt. A himnuszt sem énekelhették el, mert ha felálltak volna, magatartásukat szabálysértőnek értékelték volna.

A rendőrség 2012. március 16-án 10 órakor az alábbi tartalommal adott ki közleményt internetes oldalán: „Egy magánszemély bejelentése alapján 2012. március 17-én 10 órától a Budapest., Hősök terén gárdaavatásra kerül sor. A jogsértő rendezvényt a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozó törvényes demonstráció lehetőségével visszaélve kívánják megtartani. A rendezvény rendőri biztosítása során a rendőrség különös figyelmet fordít a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény és az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet előírásainak betartására és betartatására. Így különösen a gyülekezési joggal visszaélés; a rendzavarás; a felosztatott egyesület tevékenységében való részvétel vagy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértésének elkövetése eseten valamennyi rendelkezésére álló törvényes

eszközt felhasznál a közrend, a közbiztonság helyreállítása érdekében. A rendőrség, amennyiben jogsértő cselekmény elkövetését vagy arra való felhívást észlel, mások jogainak és szabadságának sérelmét tapasztalja, illetve a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg, úgy a rendezvényt felosztatja. A törvényi szabályozás nem biztosít mérlegelési lehetőséget, egyértelműen fogalmaz: a rendőrségnek fel kell osztatnia azt a rendezvényt, amelyen az előzőekben felsoroltak valamelyike történik.”

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok alapján leszögezhető továbbá, hogy a kérdéses rendezvény megtartását ugyan Budapest rendőrfőkapitánya 2012. február 8-án megtiltotta, ezt a határozatot a Fővárosi Törvényszék 2012. február 15-én hatályon kívül helyezte, így a rendezvény bejelentés szerinti megtartásának a továbbiakban nem volt akadálya.

A Testület állásfoglalása az alábbiakon alapul.

Magyarország Alaptörvénye VIII. cikkének (1) bekezdésében rögzíti, hogy „mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez”.

A Gytv. 2. § (1)–(2) bekezdései szerint: „A gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (a továbbiakban együtt: rendezvény) tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják. A rendezvény résztvevői jogosultak a közösen kialakított álláspontjukat az érdekeltek tudomására hozni.” Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint: „[...] a gyülekezési jog – csakúgy, mint a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadsága – szorosan kapcsolódik a véleménynyilvánítás szabadságához [...]. Gyűlések megszervezésének, megtartásának, az azokon való részvételnek a joga nélkül a nézetek, információk megszerzésének, és másokkal való megosztásának, a vélemények közösen történő kialakításának a lehetősége ugyanis aligha volna megvalósítható.” [55/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 449.]

Ahogy azt a Testület már 353/2009. (X. 28.) számú állásfoglalásában is kifejtette, az állampolgárok gyülekezési szabadságának biztosítása kapcsán „az államnak tartózkodnia kell a beavatkozástól olyan alkotmányjogi funkciójú csoportosulások esetében, amelyeknél a fizikai együttlét valamifajta közös véleményformálással, vagy már meglévő vélemény kifejezésével, hatás elérésével mint céllal is társul. Amennyiben a véleményformálás, illetve a vélemény kommunikálása békés módon a politikai döntéshozók befolyásolására irányul, a gyülekezési szabadság békés gyülekezéshez való alapvető jogi – első generációs, klasszikus politikai szabadságjogi – jellege kerül előtérbe, amely alá van vetve a Gytv.-ben foglalt – az Alkotmánybíróság által is többször vizsgált és értelmezett – korlátozásoknak, és csak azoknak. Egyéb korlátozások híján ezek a korlátozások feleltethetők meg egyúttal azoknak a nemzetközi egyezményekben is megjelenő korlátozásoknak, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek, és törvényben rendelkeztek róluk.”

Az Emberi Jogok Európai Bírósága több esetben is kimondta: valamely alapvető jog gyakorlásába való beavatkozásnak minősül az olyan hatósági magatartás is, amely ugyan közvetlenül nem korlátozza valamely alapjog gyakorlását, ám olyan körülményeket teremt, amelyek eltántorít(hat)ják az érintetteket a joggyakorlástól. Ez az úgynevezett „chilling effect”, azaz elbizonytalanító hatás (lásd például: Baczkowski és mások kontra Lengyelország, 1543/06. számú ügy, 67. §). A Trade Union of the Police in the Slovak

Republic és mások kontra Szlovákia (11828/08. számú ügy, 59-61. §§) ügyben például az egyesülési szabadság sérelmének tekintette a Bíróság a szlovák belügyminiszter azon kijelentéseit, amelyek hátrányokat helyeztek kilátásba azon rendőrök vonatkozásában, akik a szlovák rendőrszakszervezet tevékenységében részt vesznek.

Miután pedig az ilyen magatartások az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett és ekként a magyar jogrendszerbe integrált, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményben biztosított alapvető jogok gyakorlásába való beavatkozásnak minősülnek, ezért csak abban az esetben lehetnek jogszerűek, ha az egyezményes tesztnek megfelelnek, tehát az Egyezményben meghatározott célból és arányosan korlátozzák a kérdéses alapjogot.

A Testület figyelemmel volt továbbá a rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendeletre (a továbbiakban: BM rendelet). Ennek 6. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a bejelentésből megállapítható, hogy a tervezett rendezvény bejelentése, megtartása a Gytv. rendelkezéseibe ütközik, de előzetesen nem tiltható meg, a rendőrség a szervezőt erre írásban figyelmezteti. A (2) bekezdés értelmében ha a bejelentésből, vagy más módon egyértelműen megállapítható, hogy a tervezett rendezvény a Gytv. 2. § (3) bekezdésében foglaltakra fog ütközni (azaz bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást fog megvalósítani, vagy mások jogainak és szabadságának sérelmével fog járni), vagy a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve fognak megjelenni, a figyelmeztetésnek tartalmaznia kell a jogkövetkezményekre – az esetleges felosztatásra – vonatkozó felhívást is. Végül pedig a (3) bekezdés előírja, hogy a (2) bekezdésben meghatározott jogkövetkezményekre való figyelmeztetést a vezető nemcsak a szervezővel közli, hanem a helyileg szokásos módon (pl. a tömegtájékoztatási eszközöket is igénybe véve) nyilvánosságra is hozza.

Jelen esetben a rendőrség közleménye egy olyan demonstrációra vonatkozott, amelyet a bíróság döntése alapján tudomásul vett rendezvénynek kellett tekinteni, a bejelentés szerinti megtartásának nem állt fenn törvényi akadály. Ugyanakkor a rendőrség rendelkezésére álló információk alapján nem volt megalapozatlan az a feltételezés, hogy a rendezvényen előfordulhatnak jogsértő cselekmények, hiszen az egyeztetésről szóló jegyzőkönyv szerint maga a bejelentő jelezte, hogy sor fog kerülni a „gárdisták” eskütételére, illetve szervezetként jelezték csatlakozási szándékukat a Gárdaszövetség tagjai. Ezek alapján a rendőrség feltételezhette, hogy sor kerülhet olyan tevékenységre, amely a mások jogainak és szabadságának sérelmét megvalósító működése miatt felosztatott Magyar Gárda tevékenysége továbbfolytatásának minősülhet, illetve megvalósulhatnak ezzel kapcsolatos szabálysértések.

Önmagában tehát – tekintettel a BM rendeletben foglaltakra is – nem kifogásolható, hogy a BRFK olyan közleményt adott ki, amely jelzi: ha bekövetkeznek a törvényben előírt okok, fel fogja osztatni a rendezvényt, mivel ennek lehetősége a rendelkezésre álló információk alapján nem volt kizárható.

Más megítélés alá tartozik ugyanakkor, hogy a közlemény tényként rögzíti a rendezvény jogsértő voltát és azt, hogy az eseményt a „törvényes demonstráció lehetőségével visszaélve kívánják megtartani”. A rendőrségi közlemény kiadásának időpontjában még nyilvánvalóan nem lehetett tudni, hogy a kérdéses rendezvény megvalósulása jogellenes lesz-e, vagy sem. A rendőrség ugyanakkor kategorikusan és minden további feltételtől függetlenül jogsértőnek minősítette a rendezvényt. Ennek leszögezése mellett a rendőrségi beavatkozás kilátásba helyezése a Testület megítélése szerint a közlemény olvasójában azt a meggyőződést

alakíthatta ki, hogy amennyiben a demonstráción megjelenik, jó eséllyel rendőri intézkedés alá vonják.

Ezért a közlemény szükségképpen alkalmas volt arra, hogy a demonstráción megjelenni kívánó személyeket részvételi szándékukban elbizonytalanítsa, ami – az Emberi Jogok Európai Bíróságának fent ismertetett gyakorlata alapján – a gyülekezési jog, mint alapvető jog gyakorlásába való állami beavatkozásnak minősül.

Megállapítható az is, hogy ez a beavatkozás arányosnak nem tekinthető, mivel a rendőrség a közrend, közbiztonság fenntartásával kapcsolatos feladatát kevésbé korlátozó módon is megfelelően elláthatta volna oly módon, hogy nem nyilvánítja a rendezvényt eleve jogsértőnek, csupán arra szorítkozik, hogy figyelmeztessen az esetleges jogsértések lehetséges következményeire, és – amennyiben a rendezvényen történtek ezt indokolják – megfelelően beavatkozik.

A fentiek alapján a Testület megállapította: azzal, hogy a rendőrség a közleményben jogsértőnek nevezte a rendezvényt, megsértette a panaszos gyülekezési jogát.

Mivel azonban a figyelmeztetés nem nélkülözte a ténybeli alapot (hiszen a panaszos által mondottakon alapult), kiadása csupán áttételesen érintette a panaszos gyülekezési jogának gyakorlását, továbbá figyelembe véve a sérelmezett kijelentés kontextusát is (tehát azt, hogy a szöveg egészében túlsúlyban vannak azok az elemek, amelyek feltételesen, jogsértés bekövetkezése esetére helyeznek kilátásba intézkedéseket, illetve, hogy a szöveg első mondatából kifejezetten arra lehet következtetni, hogy a kilátásba helyezett intézkedések nem a rendezvény egészére, hanem a „gárdaavató” részére vonatkoztak), a Testület a jogsértés, illetve az általa okozott érdeksérelem fokát nem ítélte olyannak, amely szükségessé tenné az ügy megküldését az országos főkapitánynak.

2) Vizsgálta továbbá a panaszos előadása alapján a Testület azt is, hogy a rendezvénybiztosításba bevont rendőrök létszáma okozhatott-e alapjogsérelmet a panaszos oldalán.

A panaszos közlése szerint a rendezvényen tanúsított jogszerűtlen eljárást beosztásával visszaélve több mint 2000 rendőr valósította meg, akik a helyszínen jelen voltak. A panaszos úgy véli, a helyszínre értelmetlenül kivezényelt 2000 rohamrendőr folyamatos, demonstratív jelenléte fenyegető volt. A panaszos szerint a „résztevők helyszíni folyamatos fenyegetése olyan cselekmények elkövetésére hivatkozva, melyeket a bíróság jogerős végzéseiben jogszerűnek állapított meg (alakzatban állás, formaruha viselése, eskütétel) szintén kimerít számos bűncselekményt.” A panaszos számára a rendőri fellépés felháborító, félelemkeltő volt, és mivel épp a törvények végrehajtására feljogosított testület valósította meg, kifejezetten szégyenletes.

A Testület a helyszínen megjelent rendőri létszámot abból a szempontból vizsgálta, hogy megfelelt-e az Rtv. 15. §-ából levezethető arányos fellépés követelményének. Az utalt jogszabályhely értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Jelen esetben az érintett rendezvény bejelentője azt közölte a rendőrséggel, hogy az eseményen 300 fő részvevő megjelenésére számítanak, és a rendezvény rendjét 30 fő rendező segítségével kívánják megtartani. A rendezvényről nemzetinek ítélt internetes oldalakon meghirdetésre került, ahhoz bárki csatlakozhatott, aki azonosul a rendezvény céljával. A rendőrségi dokumentumok szerint a létszám előzetes becslése utóbb helyesnek bizonyult, a résztvevők a vártak megfelelő számban érkeztek.

Ezen felül a rendőrség tudomást szerzett arról is, hogy azon rendezvény ellen, amelyen a panaszos is részt vett, egy közösségi portálon ellentüntetést szerveztek, amelyen előzetesen 130-an jelezték a részvételüket.

Igaz ugyan, hogy az ellendemonstrálók tényleges létszáma utóbb meg sem közelítette a 130 főt, a rendőrségnek akkor, amikor a rendezvény biztosítására felkészült, azzal kellett számolnia, hogy egy 300 és egy 130 főből álló – ellentétes érzelmű – táborot kell majd egymástól elválasztania. Azon túl, hogy a panaszos részvételével megtartott rendezvény lebonyolításához Budapest egyik legforgalmasabb pontján kellett a rendőrségnek biztosítania a kereteket, a két csoport egymással egyértelműen ellentétes nézetei miatt attól is tartani lehetett, hogy az érintettek között komoly konfliktus bontakozik ki, amely csak jelentős létszámú rendőri erővel oldható fel. Konfliktusra utóbb valóban sor is került, és a rendőrség sorfal felállításával választotta el egymástól annak résztvevőit.

A Testület az adatok minősített jelege miatt számszerűen nem hivatkozhat a rendezvény biztosításába bevont rendőri erő létszámára, annyit ugyanakkor rögzít, hogy az a panaszos által becsülnél kisebb volt.

A fenti körülményeket, így különösen a demonstrálók, továbbá az ellendemonstrálók előzetesen becsült létszámát, illetve a kivezényelt rendőri erő nagyságát figyelembe véve a Testület a rendezvényt biztosító rendőrök számát nem minősítette indokolatlanul nagynak, fenyegető jellegűnek vagy félelemkeltőnek.

A körülmények alapján a Testület nem találta eltúlzottnak a rendezvénybiztosításba bevont rendőrök létszámát, ezért megállapította, hogy az arányosság követelményének, illetve azzal összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértése nem valósult meg.

3) Végezetül vizsgálta a Testület a panaszosnak, mint a rendezvény főszervezőjének helyszínen adott rendőri felvilágosítást.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A gyülekezési jog vonatkozásában a rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet konkretizálja, hogy a rendőrség a gyülekezésekkel kapcsolatban a közrend fenntartására irányuló intézkedési kötelezettségének milyen módon tehet eleget, illetve köteles eleget tenni.

A BM rendelet 12. §-a értelmében a rendőrség – elsődlegesen, de nyilvánvalóan nem kizárólag – a rendbiztoson keresztül köteles (egyebek mellett) a rendezvényt megelőzően felvenni a kapcsolatot a szervezőkkel és tájékozódni, hogy a rend fenntartása érdekében milyen intézkedéseket tettek, illetve terveznek; figyelemmel kísérni a rendezvény törvényességét; és végül a rendezvény résztvevőinek törvényességet veszélyeztető magatartása estén a szervező figyelmét felhívni törvényi kötelezettségére.

A rendőrség részéről először, még a rendbiztosok érkezése előtt, 10 óra 30 perc körül, K. T. alezredes egyeztetett a rendezvény lebonyolításáról, és tájékoztatta panaszost és társait a BRFK Hivatalának Jogi Alosztályának álláspontjáról, nevezetesen, hogy amennyiben a szóban forgó rendezvényen adott katonai alakzatban és egyenruhában sorakoznak, akkor azzal megvalósítják a szabálysértésekről szóló, 1999. évi LXIX. törvény szerinti garázdaság szabálysértését, amely tevékenységük miatt a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezik, és el kell majd járniuk valamennyi szabályszegővel szemben. A panaszos vitatta, hogy a bejelentésében foglalt tevékenység garázdaságnak minősülne, kiemelve, hogy rendezvényüket a budapesti rendőrfőkapitány tiltó határozatának megsemmisítésével a bíróság engedélyezte, amely határozatban „nem ezt írták le neki” és a rendőrség nem jogosult felülbírálni a bíróságot.

Az állásfoglalás fentebb részletezett III. részéből egyértelműen kiderül, hogy a rendőrség többször elismételte a garázdaság tényállását („Aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen...”), azonban a panaszos nem értette, hogy a tevékenységük mely része lehet megbotránkozás vagy riadalomkeltő. A rendőri tájékoztatás és az egész beszélgetés hangneme végig nyugodt és kulturált volt, a panaszos társai által tett közbeszólások ellenére is.

A panaszos és társai némi gondolkodási időt kérve, visszatértek, amikor az alezredes tolmácsolta a rendőrség kérését, hogy tartózkodjanak a rendezvény ilyen formában történő katonai alakzat, egyenruha, eskütétel megtartásától, mert ez más emberekben megbotránkozást, illetve riadalmat kelt. A panaszos aggodalmának adott hangot, hogy véleménye szerint teljesen mindegy, hogy mit csinálnak, a rendezvény szét lesz verve, utalva a korábbi évek eseményeire, továbbá előadta, hogy nem érti, hogy a bíróság miért ezt írta le neki. Az alezredes kifejtette, hogy éppen a békés rendezvény lebonyolítása és rendőri intézkedések elkerülése a céljuk, ezért egyeztetnek a rendezvény pontos részleteiről. Többször elhangzott a rendőrség oldaláról az a kérés, hogy panaszos a rendezvény kezdetéig, 11 óráig döntse el, hogy eleget tesz-e a rendőrség kérésének, valamint hogy döntéséről tájékoztassa őket.

A felvétel tanúsága szerint az újabb-más személyek részéről történt– tájékoztatások során a rendőrség képviselői elmondták a panaszosnak, hogy egyrésztől három bejelentés is érkezett a BRFK panaszirodájára, melyek szerint „nácik masíroznak a Hősök terén”, tehát úgy ítélik meg az állampolgárok, hogy bennük ez a magatartás –hogy gárdaegyenruhában, emberek csoportos alakzatban összegyűlnek, kimeríti a riadalomkeltést. Továbbá tájékoztatták a panaszost, hogy a helyszínen olyan nyilvánvalóan ellentétes érzelmű szimpatizánsok is megjelentek, akik nem értenek egyet a panaszosék rendezvényével, ők a Szépművészeti Múzeum előtt azért gyűltek össze, hogy kifejezésre juttassák, hogy a Gárda Hősök terén való egyenruhában való és alakzatban történő demonstrálásával nem értenek egyet, ezért kérik a panaszost, hogy legyen figyelemmel arra a rendezvény lebonyolítása során, hogy más

állampolgároknak ez a magatartásuk riadalmat kelt, ezzel egyúttal megvalósul a garázdaság szabálysértése.

Ezt követően a panaszos úgy döntött, hogy más formában, de megtartják a rendezvényüket.

A lezajlott beszélgetésekből egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos szerint a rendőrség a bíróság határozatát felülírva jutott arra a következtetésre, hogy rendezvény résztvevőinek tervezett magatartása – egyenruhában és katonai alakzatban történő eskütétel – jogszabálysértő. A Testület felhívja a panaszos figyelmét arra, hogy a bíróságnak – mint ahogyan a Fővárosi Törvényszék végzésében is szerepel – abban kellett állást foglalnia, hogy Budapest rendőr-főkapitánya (a kérelmezett) törvényesen tiltotta-e meg a rendezvény megtartását arra való hivatkozással, hogy a rendezvény helyén és idején a közlekedés más úton nem biztosítható. A bíróság a felülvizsgálat keretében csak azt teheti vizsgálat tárgyává, hogy a kérelmezett a közlekedés más útvonalon történő biztosíthatatlansága tekintetében a határozatot releváns, kellően konkrét ténybeli érvekkel és bizonyítékokkal megfelelően alátámasztotta-e.

Az csak a rendezvény napján, a helyszínen vált láthatóvá, hogy a – bejelentésben foglalt terepszínű, de nem egységes ruházattól eltérően – egyenruhában, katonai alakzatban állva gyülekeznek a rendezvény résztvevői, illetve szintén aznap délelőtt érkeztek az állampolgári bejelentések a BRFK Panaszirodájára. Mindezek a körülmények megteremtették a rendőrségnek azt a – hivatkozott BM rendeletben kifejezetten is előírt – kötelezettségét, hogy felhívja a panaszos, mint rendezvényszervező figyelmét arra, hogy tevékenységük alkalmas arra, hogy megvalósítsa a garázdaság szabálysértésének tényállását, amely rendőri intézkedést von majd maga után. A Testület megjegyzi, hogy a rendőrség ezzel a kevésbé korlátozó megoldáshoz folyamodott, hiszen nagyobb mértékben korlátozta volna a megjelentek gyülekezési jogát, ha az előzetes figyelmeztetés helyett a rendőrség a rendezvény megkezdése után fogatosított volna intézkedéseket a – rendőrségi álláspont szerint – szabálysértést elkövető gyülekezőkkel szemben.

A panaszos a rendezvény bejelentésekor az ott elhangzott tájékoztatások tudomásul vétele után elmondta, hogy a rendezvény során a rendőrséggel minden tekintetben együttműködnek. Ezt követően panaszos döntött úgy, hogy a rendőrség kérését mérlegelve, a korábbiakban eltervezett formától eltérő módon tartják meg a rendezvényüket.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy a rendőrség az eset valamennyi körülményét mérlegelve, intézkedési kötelezettségét megfelelően teljesítette, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga és gyülekezési joga e vonatkozásban nem szenvedett sérelmet.

V.

A fentiek alapján a Testület a rendőrség kifogásolt közleményének kibocsátásával összefüggésben megállapította a panaszos gyülekezési jogának megsértését. Nem találta ugyanakkor eltűzöttnek a rendezvénybiztosításba bevont rendőrök létszámát, ezért arra a következtetésre jutott, hogy az arányosság követelményének, illetve azzal

összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértése ebben a vonatkozásban nem valósult meg.

Az ügy összes körülményének értékelése alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a megvalósult alapjogsértés nem érte el a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2013. február 6.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET